

สัตว์น้ำ : โดยธราตา ศรีอนุรักษ์ ผลงานประติมากรรมรู้เท่าทันสื่อ

หมวดหมู่ การรู้เท่าทันสื่อ , มิถุนายน 61

'หญิงชรามีลูกสาวคนเดียว ถูกเลี้ยงมาอย่างตามใจทุกอย่าง โดยเฉพาะสามีของนาง

ความรักที่มากเกินไปทำให้ล้นปากกลายเป็นเลอะเทอะ'

จากธราตา ศรีอนุรักษ์ เรื่อง สัตว์น้ำ

ฝนตกหนักชนิดไม่ลืมหูลืมตามาตั้งแต่ตอนเย็นวาน เลยข้ามคืนจนถึงสายของอีกวัน ระดับน้ำสะสมเริ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ จากปริมาตรที่ในบ้านที่สร้างแบบชั้นเดียวตามสมัยนิยม ค่อยๆ เจ็มนองไหลเข้ามาอย่างไม่อาจสกัดกั้นได้ ในบ้านมีสามชีวิตอาศัยอยู่ หญิงชราวัยอย่างเจ็ดสิบ และหลานสองคน คนโตอายุ 4 ขวบ คนเล็กอายุ 3 ขวบ ทั้งสองเป็นลูกของลูกสาวคนเดียวของนาง ซึ่งล้วนแล้วแต่มีความผิดปกติทางสมอง เรียกศัพท์ทางแพทย์ว่าอย่างไรไม่รู้ แต่สำหรับนางเรียกว่าปัญญาอ่อน แต่ไม่ถึงกับไม่รู้เรื่องอะไร คนที่พอจะฟังคำสั่งช่วยหยิบโน่นจับนี่ ไส้หมา ไส้ไก่ ได้บ้าง

หญิงชรามีลูกสาวคนเดียว ถูกเลี้ยงมาอย่างตามใจทุกอย่าง โดยเฉพาะสามีของนาง ความรักที่มากเกินไปทำให้ล้นปากกลายเป็นเลอะเทอะ เพาะเชื้อเอาแต่ใจให้ลูกสาวจนเสียคน ยิ่งพอสามีมาต้อนขึ้นรถไฟขบวนไปสู่ปรโลกเสียก่อน นางไม่สามารถพุดจาดักเตือนลูกสาวคนนี้ได้เลย ส่งเสียให้เรียนก็เรียนไม่จบ ได้แค่ม.สองครึ่ง คบเพื่อนชายไม่เลือกหน้า คนที่เป็นพ่อหลานทั้งสองใครๆ ในหมู่บ้านต่างก็รู้ว่าติดยา นางห้ามแล้ว แต่ยิ่งห้ามเหมือนยิ่งยุ เลี้ยงได้แต่ตัว หัวใจเมื่อเขาโตขึ้นยากที่จะเข้าไปรับรู้ว่าคุณคิดอะไร ตอนยังแดงๆ นอนแบบเบา นางรู้หมดลูกสาวร้องไห้เพราะอะไร ปวดหัว ปวดท้อง ทิวนม หรือไม่สบายเนื้อสบายตัว แต่พอโตขึ้น เสียร่องไห้ของลูกเปลี่ยนไป พร้อมๆ กับน้ำเสียง สีหน้าแววตา เหมือนไม่ใช่ลูกคนเดิม คนที่นางควักเต้านมป้อนให้ตั้งแต่บ่นดัก

วันที่ลูกสาวพาแฟนมาดื่มน้ำใบกระท่อมกินกันที่บ้าน โดยไม่ฟังคำร้องห้ามของนางแต่อย่างใด คือวันที่หญิงชรารู้ว่า ต่อแต่นี้ไปสิ่งที่จะการาบลูกสาวคนนี้ได้คือ ความนิ่ง เท่านั้น ต้นกระท่อมที่สามีของนางปลูกไว้หลังบ้าน แอบซ่อนอยู่ในดงหมากและพุ่มมังคุด ไว้สำหรับรูดกินใบงวนน้ำเพื่อให้งานทนร้อนได้ ถูกว่าที่ลูกเขยของนางหักมาเป็นกิ่งๆ แล้วเด็ดเอาแต่ใบต้ม ใส่ยาแก้ไอน้ำเชื่อม ไค้ก โดยใช้หม้อในครัวของนางอย่างไม่เกรงใจ แต่สิ่งที่ทำให้หญิงชราถึงกับหน้าถอดสีเมื่อเห็นลูกสาววิ่งไปซื้อยาแก้ยุงนำมาที่มจนป่นแล้วเอาไปใส่เป็นส่วนผสมด้วย ทำให้นางไม่แปลกใจว่า ทำไมหลานๆ ถึงได้เกิดมาแล้วมีความผิดปกติทางสมอง

ทุกครั้งที่ยุหญิงชรามองหน้าหลานทั้งสอง รู้สึกเจ็บปวดทรมานอย่างบอกไม่ถูก หากเพียงแค่ว่าเขาปกติทางด้านสมองคงจะดีไม่น้อย แต่ถึงแม้เป็นอย่างนั้นนางก็รักอย่างกับอะไรดี เหมือนเป็นหลักยึดทางใจในวัยไม้ใกล้ฝั่ง ตัวเองจะมีหรือไม่มีกิน ขอให้หลานทั้งสองได้อิ่มท้องก็พอ แม้หลานทั้งสองจะมีรูปหน้าละม้ายไปทางพ่อ แต่ก็หากมองดีๆ เหมือนมีรูปหน้าตัวเองในฐานะยายประทับพิมพ์อยู่ด้วย

ระดับน้ำที่ไม่มีที่ท่าจะลดลง ไหลเข้ามาในบ้านเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนหญิงชราต้องรีบย้ายสิ่งของจำเป็นที่อาจเปียกเสียหายได้ขึ้นไว้ที่สูง ซึ่งก็คือยกขึ้นวางบนโต๊ะบนเตียงนอนไปตามเรื่อง ยกได้แต่ของเบาๆ ของหนักคงวางไว้เช่นนั้น ยกไปพลางนึกโมโหสามีผู้ล่วงลับไปพลาง ที่รื้อบ้านเก่าแบบยกเสาสูงมาจากโรงรถมโกรกเย็นสบาย มาสร้างใหม่แบบบ้านปูนทรงบ้านจัดสรรชั้นเดียว ที่มองไปทางไหน แทบทุกบ้านในยุคนี้ก็สร้างเหมือนๆ กันหมด พอเข้ามาก็เป็นปัญหา ตั้งแต่ปู่ย่าตายายรู้ว่าแถบนี้เป็นที่ลุ่ม เป็นผืนนา รู้ว่าชีวิตต้องพึ่งพาน้ำ จึงไม่ฝืนธรรมชาติ สร้างที่อยู่อาศัยแบบเข้าใจต่อสภาพดินฟ้าอากาศ แต่ปัจจุบันมันผิดเพี้ยนไปหมด ผืนนาที่เคยเขียวขจีด้วยนาข้าว หน้าเกี่ยวก็สีทองเหลืองอร่าม กลายเป็นสวนยางพาราไปทั้งสิ้น สวนยางไม่รับน้ำ เลยไหลหลากท่วมนองสร้างความเสียหายอย่างทั่วหน้า

สายน้ำปัจจุบันเป็นสายน้ำคนละอย่างกับเมื่อก่อน ไม่มีกุง ปู ปลา ไม่มีความอุดมสมบูรณ์ทางน้ำ สวนยางพาราใส่ปุ๋ยเคมี อยาว่าแต่ปูปลา คนยังแสบพุงเมื่อต้องแช่ในน้ำเป็นเวลานานๆ

จากตอนแรกน้ำเข้ามาในบ้านแค่ปริมาตรนิ้วเท้า พอใกล้เที่ยงระดับน้ำถดขึ้นมาถึงตาตุ่ม ทว่าฝนยังไม่มีแววจะขาดเม็ด ลมแรงสลับกับเสียงฟ้าร้องโครมครามจนหลานสองคนกอดกันร้องจ้า หญิงชราต้องยกแยะยกยันเสียเวลาไปพลอบกว่าจะเรียกขวัญคืนกันมาได้ ด้วยประสบการณ์คนทำนามาทั้งชีวิตพึ่งเสียงฟ้าร้องก็รู้ว่าน้ำต้องท่วมหนักแน่ โดยไม่ต้องพึ่งข่าวพยากรณ์อากาศ และตอนนี้ปัญหาที่มาพร้อมกับลมฝนฟ้าและระดับน้ำที่เพิ่มขึ้น คือ หลานสองคนของนางยังไม่มีอะไรตักถึงท้องเลยตั้งแต่เช้า คนที่

ร้องบอก ‘แม่เฒ่า* น้อยเนี่ยแล้ว’ เป็นระยะๆ นางตอบตัดปัญหาไปว่า ‘เออเดี๋ยวหาให้กิน’ คนน้องตีหนอยที่นางขนมขันหวานกับน้ำฝนใส่ขวดนมคุดไปพลาแงๆ แม้จะเสียงต่อท้องอืดก็ต้องยอม เพราะความรู้เรื่องไฟฟ้าอะไรต่างๆ ไม่มี พอฝนเริ่มตกหนักแลเห็นน้ำเงิงเข้ามาในพื้นบ้าน หลิงซวาก็รีบสับสะพานไฟลง เพราะกลัวไฟฟ้าจะช็อตตั้งที่เป็นข่าวอยู่บ่อยๆ และที่แยกว่านั้นผลอแปบเดียวกาดม่น้ำ หม้อหุงข้าว ถ้วยจานรามใหญ่ก่น้ำไหลเข้ามายกให้ก่นล่อยขึ้นแล้วพาก่นกิ้งชลกๆ ไปติดอยู่ตรงซอกประตูตามแรงน้ำกระเพื่อม ถึงข้าวสารไม่จำเป็นต้องยกขึ้นไว้ที่สูง เพราะไม่มีข้าวสารสักเม็ดเหลืออยู่ สองกระป๋องสุดท้ายนางได้หุงกินกับหลานๆ ไปตั้งแต่เมื่อคืนวาน ตอนนั้นเพียงคิดว่า เดี่ยวพอรุ่งขึ้นค่อยออกไปซื้อมาสักสี่ห้าห้าโลฯ แต่เหตุการณ์ไม่เป็นไปอย่างที่คิด

พอนึกถึงข้าวสาร นางรู้สึกเจ็บร้าวลึกๆ ในหัวอก เพราะชีวิตตัวเองโตมากับผืนนาแท้ๆ ถอนกล้าดำนาเป็นตั้งแต่ก่อนเข้าโรงเรียนหัดเขียน ก กา เสียด้วยซ้ำ สามารถแยกแยะพันธ์ข้าวได้เพียงแต่มองไปกับกล้าต้น พันธุ์เล็บนก พันธุ์สังข์หยด ไข่มดรัน ซ่อปลีดำ ฯลฯ รู้ว่านาสักควรปลูกข้าวพันธ์ไหน นาตอนปลูกพันธ์อะไร ศึกษาเรียนรู้จากการทำเอง จนตกผลึกเป็นภูมิปัญญาสามารถบอกต่อคนอื่นได้ แต่ใครจะอยากเรียนรู้ เมื่อปัจจุบันไม่มีสักเรือนแถวนี้ทำกันแล้ว ต่างพึ่งข้าวสารลงในร้านสะดวกซื้อเหมือนๆ กันทั้งนั้น การทำนามิใช่เพียงแต่ได้ข้าวอย่างเดียว ผักปลาต่างๆ มีให้หาอยู่หากิน เหมือนผาเงินกับผืนนาได้กินดอกผลตลอดปี หลายเดือนก่อน จู่ๆ หลิงซวาก็อยากกิน ‘มอปปู’ อยากกินจนทนไม่ได้ ต้องว่าหวานเพื่อนบ้านที่ไปขายของตลาดนัดช่วยซื้อมาให้ เพราะรู้ว่ามีคนจับมาขายเป็นกะละมังๆ จากท้องนาที่อื่นที่ยังพอหาได้ ให้เงินไปห้าสิบบาท คิดว่าอย่างตีๆ ตัวละไม่เกินบาท ที่ไหนได้ห้าสิบบาทได้ปุณามาไม่ถึงยี่สิบตัว ราคาพุ่งพรวดไปตามความสูญสลายของผืนนา อะไรที่เคยหากินง่ายยุคก่อน กลายเป็นของมีราคาที่ต้องใช้เงินซื้อ แถมบางอย่างมีเงินก็ไปหาซื้อกินได้ สมัยก่อนปูนาแทบจะกลายเป็นศัตรูต้นข้าวที่น่ารำคาญ นาบึงไหนปูมากนางต้องคอยกำจัดปูทิ้ง เพื่อกันไม่ให้ปูกัดท้องข้าวตายสร้างความเสียหายแก่ผืนนา จับได้ก็ฉีกตัวออกจากกระดองแล้วทิ้งบนหัวนา อาจมีบ้างวันที่หอออะไรมาทำกับข้าวกับปลาไม่ทันจริงๆ ที่ถือลงไปหาปูในนามาสักถึงครึ่งถึง เลือกเอาแต่ตัวเมีย ตัวผู้ถ้าได้ก็หักเอาแต่ก้ามใหญ่ ตัวฉีกฆ่าทิ้ง ตัวผู้ไม่ค่อยมีมัน ไม่เหมือนปูตัวเมีย ได้ปูมาถึงก็ฉีกกระดอง เขี่ยเอาเฉพาะมันปูรวมใส่ลูกถ้วย กระดองทิ้ง ส่วนตัวปูหักขาออกจนหมด ใส่ในครกแล้วตำจนละเอียด บั่นคั้นเอาแต่น้ำ ใส่มันปูรวมกับน้ำที่คั้นได้ เอาขึ้นไฟ ใส่ก้ามปูตัวผู้ใหญ่ๆ รวมไปถึงด้วย ติมขมิ้น กระเทียม เกลือ ตะไคร้ พริกชี้หู สองสามดอก ใส่ลงไปไหนหม้อ คนจนน้ำงวด ได้มอปปูหอมอร่อย กินกับข้าวสุกใหม่อร่อยอย่าบอกใคร แต่ปัจจุบันอย่าได้หา ที่มีขายตามตลาดก็ล้วนย้อมแมวขาย มอปปูผสมแป้งเสียโดยมาก เพราะนับวันปูนาหายากยิ่ง กว่าหาเนื้อและมันปูมาอบได้สักหม้อต้องใช้ปูเป็นร้อยๆ ตัว

ข่าวฝนตกติดต่อกันหลายวัน ซึ่งเกิดจากร่องมรสุมพาดผ่านภาคใต้ตอนกลางและตอนล่าง ทำให้ฝนตกหนักทั่วพื้นที่และอาจเกิดน้ำท่วมฉับพลันน้ำป่าไหลหลาก แต่ใครจะนึกว่าครั้งนี้น้ำจะท่วมใหญ่ที่สุดในรอบยี่สิบปี และในช่วงยี่สิบปีมานานพอที่ทำให้สภาพบ้านเมืองภาคใต้เปลี่ยนไปจนแทบไม่เหลือเค้าเดิม โดยเฉพาะผืนป่า ถนนหนทาง เรือกสวนไร่นา ป่าไม้ลดจำนวนลงอย่างน่าใจหาย ถนนคาคดเคี้ยวแยงเข้าไปทุกที่ เหมือนงูพิษร้าย เลื้อยไปถึงไหน ป่าหายถึงนั้น ถ้าหาก ‘สางท่า’ มีจริงตามที่นิยายเรื่อง ‘เพชรพระอุมา’ ว่าไว้ ถนนหลวงนี้แหละคือสางท่าตัวฉกาจที่สุด เลื้อยไปถึงไหนต้นไม้ตายหมด และข้อนี้เป็นสิ่งยืนยันว่าเทพารักษ์-เทวดาพิทักษ์ป่าไม่มีจริง ถ้ามีคงสำแดงฤทธิ์ให้รถแทรกเตอร์หรือไม้ก่เลื่อยไฟฟ้ามีอันเป็นไปบ้างแล้ว แต่ก็อาจเป็นไปได้ว่าโลกมนุษย์เข้าสู่ยุคเสื่อมทรามถึงที่สุด เทวดาเลยหนีขึ้นสวรรค์กันหมด ไม่ทนอยู่ป่าอยู่เขาเหมือนกลิ่นมนุษย์ต่อไปอีกแล้ว ถนนมาป่าไป ไฟฟ้าถึงสิ่งบันเทิงควาโลกีย์เบ่งบาน และยิ่งยุคอบต.แข่งขันกับสร้างผลงานแบบผักชีโรยหน้า ถนนคือตัวดูงบประมาณมาเถิดแต่แบ่งกันโน้มน้าได้ดีที่สุด และเมื่อทำอะไปพุนดินขึ้นเป็นฐานถนนแบบเอาเร็วเข้าว่า ตัดผ่านไปตามที่ลุ่มซึ่งเคยเป็นท้องนา ถนนคือปรากฏการณ์น้ำตัวร้าย ทำให้มวลน้ำไม่สามารถถ่ายเทตามธรรมชาติที่เคยเป็นได้ ไหลไปรวมรอรอบบาย ผลคือถนนทุกสายน้ำพังคอสสะพานขาดสิ้น และเมื่อผสมกับผืนนากลายเป็นปายางไปหมด ความหายนะจึงสำแดงเดชของมันอย่างถึงพริกถึงขิง

ความช่วยเหลือจากภาครัฐต่อผู้ประกอบการกัญชามีแนวโน้มจะซบเซาลงเหมือนเต่าช้าตัวมดเต็มเหมือนเต่าซราซาทัก จนกลายเป็นธรรมเนียมนิยมไป
ทุกๆ เรื่องเมื่อเอ่ยถึงภาครัฐ ทำให้อดีตพิธีกรข่าวดังออกโรงเองเดินทางไปช่วยเหลือผู้คนแล้วไลฟ์สดทางโลกออนไลน์ เป็นเหตุ
ให้ทุกภาคส่วนเริ่มกระตือรือร้น กลัวตัวเองจะเสียหน้า เพราะผู้ประกอบการกัญชามีค่านิยมกันจริงๆ บางบ้านต้องอพยพไปอยู่บน
หลังคา คน หมา แมว ไก่ หมู วัว สองวันสามวันพอว่า แต่นานเป็นอาทิตย์ความเสียดสาเวทนาจึงบังเกิดขึ้นอย่างไม่อาจ
หลีกเลี่ยงได้ สายธารน้ำใจค่อยหลั่งไหลจากทั่วสารทิศมุ่งตรงต่อพื้นที่ประสบภัยพิบัติอย่างน่าชื่นใจ...หากมองจากภาพข่าว

“แม่เฒ่าเหนื่อยเนี่ยแล้ว !”

หญิงชราวัยชราลู่ลู่กล่นก่อกไฟด้วยเศษไม้กั้นช่องลมในครัว ด้วยมือไม้สั่นงกๆ เงินๆ ก่อไฟเฉพาะกิจขึ้นบนกันโองน้ำ โองน้ำใบนี้
เมื่อก่อนมันเคยถูกใช้สำหรับใส่น้ำกินที่ถ่ายมาจากโองใหญ่ริมชายคาในยามที่น้ำกินมีค่าหน้าแล้ง แต่ถึงตอนนี้ไม่มีประโยชน์
ได้อีกแล้ว เพราะน้ำฝนจากโองใหญ่ ที่ชายคาแล้วล้นอีกจากปริมาณน้ำฝนที่ไม่มีที่ท่าจะสร้างลงแต่อย่างใด พลิกปากโองลง
ข้างล่าง ใช้กั้นแทนพื้นที่แห้งสำหรับก่อไฟไปพลางๆ ด้วยไม้ที่ตัดจากซีกกิ่งกั้นช่องลม มันเก่าผุจนเกือบจะหลุดอยู่แล้ว นำมาใช้
เป็นไม้ก่อไฟแก้ขัดยามยาก

ก่อนหน้านี้เมื่อได้อินเสียงหลานคนโตรบเร้าจะกินข้าว นางตัดสินใจลุยน้ำไปที่จอมปลวกข้างๆ เรือน ที่นั่นมีมันสำปะหลังที่นาง
ปลูกไว้เอง มันโตพอจะมีหัวให้ถอนมาหมกกินพอประทังหัวไปก่อนได้ และเหมือนฟ้ายังมีตา ดินปลวกร่วนซุยด้วยฤทธิ์น้ำท่วม
หญิงชราออกแรงถอนไม่นานก็สามารถดึงหัวมันขึ้นมาได้ทั้งหมด ในครัวตอนนี้มีสภาพไม่ต่างจากคลองหลังคืนลอยกระทง ด้วย
ถ้วยจานพลาสติกโคลงเคล้งอยู่ทั่วไป ระดับน้ำสูงไหลเข้าไปในฐานเตาอังโล่ ทุกอย่างท่วมน้ำใช้ไม่ได้หมด ยามปกติหญิง
ชราจะใช้เครื่องครัวไฟฟ้าก็เพียงแต่หม้อหุงข้าวเท่านั้น ทำแกงหรือทำกับข้าวเล็กๆ น้อยๆ จะใช้เตาไม้ฟืนแบบเก่า ด้วยคิดว่า
ประหยัด ไม้ฟืนให้นำมาก่อไฟอยู่รอบบ้าน ไม่ต้องเปลืองค่าแก๊ส แถมนางมีความเชื่อลึกๆ เอาเองว่า ไฟที่ได้จากแก๊สหุงต้มมัน
มีพิษแฝงอยู่ด้วย ทำให้คนปัจจุบันเจ็บป่วยกันสารพัดโรค เลยเลือกที่จะใช้ไฟจากไม้ฟืนแบบโบราณตามที่ตัวเองคุ้นเคยมาแต่
เด็ก เอาซึ่ข้างแห้งติดร่องกริดที่ข้าวบ้านลอกทิ้ง ขอมมาทำเป็นเชื้อไฟ ซึ่เปียกเก็บไม้ฟืนก็เอากะลามะพร้าวมารวมๆ กันไว้ใช้เป็น
เชื้อไฟได้ดีไม่แพ้กัน ด้วยสามปากสามท้อง ตัวเองและหลานอีกสองคน กับข้าวกับปลาจึงทำง่ายๆ ไม่มากเรื่อง ถ้าจะทำอะไร
พิเศษก็มักจะเก็บกับข้าวเพื่อหลานทั้งสอง ถ้าลำพังตัวเองแค่กะปัสกัซ็อนควา เอาใบตองห่อแล้วปิ้งไฟถ่าน กินกับพริกชี้หูสด
ข้าวสวยร้อนๆ ก็พอแล้ว

กว่ามันหมกถ่านจะสุกระดับน้ำในบ้านก็ไล่ขึ้นมาเลยตาตุ่ม กลิ่นหอมฉุยของมันหมก ผนวกกับความหิวอดของหลานๆ ทำให้
หัวมันฝีมือแม่เฒ่าเลอรสเป็นอย่างดี ถ้าจะมีข้อดีสักข้อสองข้อในตัวหลานที่นางสามารถยกอดเพื่อนบ้านได้ ก็คือ เลี้ยงง่าย
กินง่าย นอนง่าย เคยกระทั่งให้กินข้าวกับน้ำปลา ก็กินหมดเกลี้ยง ขอแค่ให้ได้กินให้ได้อิ่ม เลี้ยงง่ายทั้งที่ทั้งนี้เอง เพียงแต่ว่าคน
นี้ยังต้องดูคนมอมอยู่ เหมือนเป็นสิ่งแทนความรักอย่างเดียวที่เธอจากแม่ ก่อนที่แม่จะหายตามสามีไปที่ไหนก็ไม่รู้ รู้แต่ว่า
ยิ่งนับวันเหมือนยิ่งห่างไกลจนลืมนี่ฝั่งรกตัวเอง นางยังจำได้ตอนลูกสาวตื่นจะตกฟาก สามีนางวิ่งฝ่าสายฝนไปตามยายล้นหมอ
ตำแยมาทำคลอดให้ แต่ด้วยสภาพถนนหนทางยังไม่มีดี แถมผนยังตกหนักอีก สามีเลยใช้วิธีให้ยายล้นชี้หลังแล้วแบกมาอย่าง
ทุลักทุเล ตอนนั้นแม่เฒ่าทำคลอดแบบใหม่จะมีแล้ว แต่หญิงชราที่ยังอยากทำคลอดแบบเดิม เพราะมีความผูกพันกับหมอตำแย
คนนี้เป็นพิเศษ และการทำคลอดแบบพื้นบ้านคราวนั้นก็ถือว่าเป็นการทำคลอดแบบดั้งเดิมครั้งสุดท้าย หลังจากนั้นยายล้นก็
จากโลกไปด้วยโรคชราพร้อมๆ กับปิดตำนานหมอตำแยอาชีพอองแกไปตลอดกาล

ตอนคลอดนึกว่าจะไม่รอดทั้งแม่ทั้งลูกแล้ว เพราะไม่ยอมออกง่าย ๆ ยายล้นต้องใช้ซีกไม้ไผ่ผ่า กรีดปากช่องคลอดให้กว้าง
เพื่อให้หัวเด็กหลุดออกมา และด้วยเหตุนี้ทั้งนางและสามีจึงตั้งชื่อลูกสาวว่า ‘ไผ่’ เพื่อเป็นเครื่องเตือนใจลูกว่าแม่เจ็บปวด
แค่ไหนกว่าจะคลอดออกมาได้ แต่แล้วพอมาถึงตอนนี้ ความเจ็บปวดเพราะถูกกรีดด้วยซีกไม้ไผ่วันคลอดกลายเป็นเรื่องเล็กไป
ทันที เมื่อเจอกับพฤติกรรมที่ลูกสาวทำให้เจ็บปวดพอโตขึ้น

ผ่านพันวิฤทธิปากท้องชั่วคราว วิฤทธิใหม่ก็เกิดขึ้น คำแล้วจะนอนไหน ความคิดแบบนี้ไม่น่าเกิดขึ้น เพราะอยู่ในบ้านตัวเอง
แท้ๆ แต่หาที่นอนไม่ได้ ความมืดแลบลิ้นที่แสนใหญ่และตะกละตะกลามาจากทั่วฟ้าแล้วกวาดกลืนแสงสว่างไปสิ้น หญิงชรา
ไม่กล้าเปิดสะพานไฟ กลัวไฟฟ้าดูดจนเข้ากระดูกดำ เดชะบุญที่บนหิ้งพระ ซึ่งบนนั้นรกไปด้วยพระเครื่ององค์เล็กๆ ที่ได้รับแจก
ในโอกาสต่างๆ ฉากรูปสามมิติที่เคยวางหน้าโลงศพ ม้วนสายสิญจน์ โคมทองเหลืองบรรจุกระดูกสามิ ซากดอกไม้แห้ง ของขลัง
อย่างซากงูเหลือมปากเปิดของสามิ ที่อยู่ในตลับเล็กๆ ปิดทองเอาไว้ รูปและก๊ี้เทียน หญิงชราค้นได้เทียนไขสีเหลืองแห่งชาติ
นิ้วก้อยกล่องหนึ่ง ส่วนไฟเซ็คแบบแก๊สอันเล็กๆ นางซื้อมาติดเรือนไว้ตลอด เพราะต้องใช้สำหรับติดเตาทำแกง

อาศัยแสงสว่างจากแรงเทียนเล่มน้อย สามชีวิตยายหลาน ใช้หลังตู้เสื้อผ้าเป็นที่นอน โดยก่อนหน้านี้เมื่อน้ำขึ้นสูงจนท่วมเตียง
นอน หญิงชราพยายามใช้เรียวแรงสุดท้ายที่พอเหลือ ดันตู้เสื้อผ้าซึ่งเคยเป็นของลูกสาวสองตุ้มมาเรียงกัน เสื้อผ้าสิ่งของต่างๆ
เจ้าของขนไปหมดแล้วเหลือแต่ตู้เปล่าๆ เลยไม่ต้องใช้แรงมากนัก และเมื่อดันตุ้มมาเรียงต่อกันแล้วข้างบนมีพื้นที่กว้างสามารถ
นำเบาะที่นอนขึ้นไปวางนอนบนนี้ น้ำก็ซัดไปพลางๆ ได้

สิ่งของเครื่องใช้ข้าวสารอาหารแห้งยังชีพจำนวนมากศาลหลังไหลมายังพื้นที่น้ำท่วม ทวีแทบทุกช่องทำข้าวและออกข้าว
ดารา นักแสดงนำสปีดโบ้ตออกช่วยเหลือในพื้นที่น้ำท่วมหนัก โดยจับรวมกันเป็นทีมเหมือนร่วมกันเล่นกีฬาทางน้ำ มีการถ่าย
เซลฟี่กับเรือและถุงยังชีพพลังเพชบุรี/อินสตาแกรม ทวีช่องดังนำเรือพลาสติกที่มีโลโก้ตัวเองไปมอบตามแหล่งชุมชนต่างๆ
โดยเน้นมอบไว้ที่ผู้ใหญ่บ้านเป็นหลัก เมื่อถ่ายภาพส่งมอบเสร็จ ได้ภาพออกเผยแพร่ช่วงข่าวสั้นต้นชั่วโมง ภารกิจก็เป็นอันเสร็จ
สิ้น หน่วยงานที่ออกประกาศรับของบริจาคทั้งเงินสดและสิ่งของ ต่างลงพื้นที่ประสบภัยกันทั่วหน้า แต่เพราะการตระเวนไปตาม
แหล่งห่างไกลจากถนนใหญ่ไกลย่านชุมชนเป็นเรื่องไม่สนุก ในที่สุดพอมอบถุงยังชีพให้กับชาวบ้านแถบติดถนน ถ่ายภาพเป็น
หลักฐานลงเพชบุรีอะไรเสร็จ เหลือถุงยังชีพสิ่งของบริจาคเท่าไรก็พาไปเทกองไว้ที่ผู้ใหญ่บ้าน

“เฮ้อ...พวกเราคัดแยกทำเป็นห้องๆ คัดมาฆ่าปลารองข้าวสารถุงที่บริจาคมารวมๆ กันก่อน ไอ้ที่เป็นเพ็คๆ อย่าเพิ่งเอาออก
ใช้ น้ำก็เอาขวดก่อนนะ ขวดใสเก็บไว้ทีหลัง ใส่ข้าวสารสักลิตรปลารองสองกระป๋อง ทำเป็นถุงๆ ให้เยอะที่สุด เออ..ใส่
เข้าไปเยอะ บุนนิตบุนน้อยไม่เป็นไรหรอก ก็ของเขารับบริจาคมาจะเอาอะไรคืนไหน เอ้าพวกเราลองกล่องหน่อย ถ่ายให้ติด
ของทั้งหมด รวมถึงที่เก็บไว้แจกทีหลังโน้นด้วย ถ่ายมุมกว้างๆ แล้วอย่าลืมเอาลงหน้าแฟนเพจหมู่บ้านเรานะ ถ่ายเยอะๆ ลง
เยอะๆ บรรยายได้ภาพว่า เตรียมของแจกกันอย่างขะมักเขม้นข้ามวันข้ามคืนภายใต้การนำของผู้ใหญ่บ้าน เพื่อบรรเทาทุกข์
ลูกบ้าน เตรียมใส่ถุงเสร็จกองไว้ก่อน พรุ่งนี้เช้าค่อยประกาศในกลุ่มไลน์หมู่บ้านให้คนมารับของที่นี้ และตอนชาวบ้านมารับอย่า
ลืมถ่ายรูปไว้เยอะๆ ละ อันนี้สำคัญ เพื่อเขามาตรวจจะได้มีหลักฐานให้เขา...”

“ไม่มีปัญหาครับผู้ใหญ่ ผมจะออกไปเสร็จอย่างถูกต้อง ผมทำงานกับหน่วยงานราชการมาเยอะ รู้ขั้นตอนดี ไ้ผมมันคนค้าขาย
ก็อยากจะขายของได้เยอะๆ เป็นธรรมดา ผู้ใหญ่ไม่ต้องเป็นห่วง เสื้อไม่ยุ่งสิ่งร่ ร่วมมือกันจับกว้างกินให้อ้วนพีดีกว่า ได้ข่าวว่า
เงินเยียวยาน้ำท่วมครั้งนี้เป็นเงินก้อนใหญ่ ผู้ใหญ่ฉลาดที่เปิดบัญชีรับบริจาคในนามหมู่บ้าน อย่าไปพึ่งเงินจากรัฐเลย ได้น้อย
และกว่าจะตกถึงเราจากหลักล้านก็เหลือหลักหมื่น แจกจ่ายชาวบ้านได้จริงก็หลักร้อย เหนื่อยเปล่า รอนานอีกต่างหาก จำไว้
เลยนะผู้ใหญ่ เปิดบัญชีในนามหมู่บ้าน หากกรรมการที่รู้จักกัน เท่านั้นปัญหายุ่งยากต่างๆ ก็จบ เรื่องตัวเลขปรึกษาผม ผมจัดการ
ให้ได้หมด เคยร่วมงานกับอบต.มาหลายคณะแล้ว รับรองไม่มีก๊ลิ้น... สังกะสีที่จะพาไปแจกลูกบ้านซ่อมแซมหลังคา ราคาจริง
แผ่นละ 200 ให้ผมเขียนใบใบเสร็จจว่า แผ่นละ 500 นะครับ ไม่มีปัญหา...”

ฝนไม่มีที่ท่าจะหยุดตกลงง่ายๆ แต่ฝนโปรยลงเป็นบางช่วงแล้วโหมหนักลงอีก หญิงชราไม่อาจข่มตาให้หลับลงได้เลย ได้แต่นั่ง
ใช้สายตาที่ฝ้าฟางมองไปยังความมืดเบื้องหน้าอย่างเลื่อนลอยและไร้จุดหมาย เสียงสายฝน แฉกกลางคืน กบเขียด อึ่งอ่าง ส่ง
เสียงบอกความมีอยู่ของตัวเองอยู่ตลอดเวลา รวมระงมเป็นเสียงอีกอย่างที่ฟังแล้วเหมือนบทสวดของปีศาจ ช่วงหนึ่งหลานคน

เล็กร้องละเมอหาแม่ลูกขึ้นนั่ง หญิงขรารีบจับร่างหลานกลัวจะพลัดตกลงไปเบื้องล่าง เป็นราตรีที่แสนยาวนานเหลือเกิน
ยาวนานโดยไม่รู้ตัวตัวเองนั่งอยู่นานแค่นั้น และต้องนั่งไปอีกนานเท่าใดกว่าแสงแรกแห่งอรุณจะมาเยือน

นั่งหลับนงไปตอนไหนไม่รู้ ฉับพลันหญิงขราต้องสะดุ้งตื่น เพราะหูได้ยินเสียงคนลุยน้ำเดินเข้ามาบริเวณบ้าน และพอลืมตาจึงรู้ว่าห้องฟ้าสว่างแล้ว

เป็นณครล้อยเพื่อนบ้านที่อยู่ห่างไปทิศหัวนอนจากเรือนของนางนั่นเอง ไปรับของแจกที่บ้านผู้ใหญ่แต่เช้ามีด ต่อคิวรับของได้ แล้วขากลับนึกเป็นห่วงว่าหญิงขราจะรู้ข่าวเรื่องของแจกหรือเปล่านั้น เพราะอยู่กันตามลำพังยายหลาน มือถือเพชชุคไคโนอะไรก็ไม่รู้เรื่องกับเขา

หญิงขรากล่าวขอออกขอบใจณครล้อยเพื่อนบ้านที่ยกหญิงขราของตัวเองให้ก่อน เมื่อรู้ว่าไม่มีอะไรกินกับหลานๆ มาตั้งแต่เมื่อวาน โดยตัวเองจะลุยน้ำกลับไปขอรับใหม่ แม้จะเสี่ยงต่อการถูกปฏิเสธจากผู้ใหญ่บ้าน เพราะได้ประกาศแล้วว่า ได้คนละถุงเท่านั้น

ภายในหญิงขรามีข่าวสารกับปลากะปองสองกระปอง หญิงขราไม่รอช้ารีบติดไฟด้วยเตาไฟดั้งเดิม โดยยกเตาอังโล่ที่จมน้ำอยู่มาวางบนก้อนโองจุดที่เคยใช้ก่อไฟหมกหิวมันให้หลานๆ กินเมื่อวาน ใช้ไม้กั้นช่องลมที่เหลื่อมมาทำพิน ด้วยความชำนาญการก่อไฟแบบเดิมที่คุ้นเคยมาตลอดชีวิต การหุงข้าวแบบเก่าก็ดำเนินไปได้อย่างราบรื่น แต่จำนวนข้าวสารที่ได้หากว่าฝนยังคงอยู่แบบนี้ คงไม่พอสำหรับสามชีวิต หญิงขราจึงตั้งใจว่า เมื่อให้หลานกินข้าวกับปลากะปองเสร็จแล้ว ตนจะลงเสี่ยงลุยน้ำไปบ้านผู้ใหญ่เพื่อจะได้แจกหญิงขร่าบ้าง

“เวลาเรียกประชุม ไม่เห็นมากันมากแบบนี้เลย นั่นลุงเจิมก็มา ตั้งแต่ผมเป็นผู้ใหญ่ ไม่เคยเห็นมาประชุมเลยนี่ครับ แล้วทำไมวันนี้ถึงมาได้ ต่อแถวให้เป็นแถวนะครับพ่อแม่พี่น้อง อย่าลัดคิวกัน ไม่ต้องเข้ามาในบ้านนะครับ เดี่ยวพื้นจะเลอะโคลน อ้าวนั่นน้ำณครล้อยเมื่อเช้านี้ได้ไปแล้วนี่ เวียนเทียนไม่ได้ล่ะครับ ได้คนละหนึ่งถุงเท่านั้น หา...อะไรนะ ! เอาไปให้ยายปลีกกับหลานสงสารตัวเองก่อนเถอะน้ำ... ยายปลีกอีกคนไม่เคยมาประชุมเลย ไม่ให้ความร่วมมืออะไรสักอย่าง อะอะอ้อแต่ต้องดูแลหลานไม่ให้แล้วนะรับน้ำณครล้อย ได้แล้วก็พอแล้ว อย่าเอาเปรียบคนอื่น ... ทีมงานถ่ายรูปตอนแจกของไว้เยอะๆ นะ ถ่ายให้หลานมุม เดี่ยวพอคนมากกว่านี้ไลฟ์สดเลยก็ได้...”

...

ย่าสายฝนเริ่มซาเม็ดตกลง แต่ฟ้ายังมีครีเม่ด้วยเมฆก้อนใหญ่ที่ลอยต่ำลงเหมือนลูกโป่งสีล้าที่อัดแน่นไปด้วยน้ำ รอเวลาแตกทะลักลงเป็นท่าฝน หญิงขราคิดในใจถ้าจะทำอะไรก็รีบทำ ฝนตกมาอีกจะลำบาก จึงร้องสั่งหลานคนโตให้ดูแลน้องตีๆ และสั่งให้ทั้งสองอย่าได้ลงจากที่นอนหลังตู้เตีตขาดตนจะไปเอาของแจกที่บ้านผู้ใหญ่

เส้นทางที่แสนคุ้นเคย หากในยามปกติเดินหลับตาไปก็ยิ่งได้ แต่ตอนนี้ก็ว่าจะก้าวขาแต่ละขาข้างลำบากยากเย็นเหลือเกิน เพราะแรงน้ำที่เชี่ยวระดับนอง บางแห่งสูงถึงกลางขา หญิงขราสู้นัยกั๊กยันพาร่างกายฝ่าแรงน้ำไปทีละนิดๆ ในใจก็นึกภาวนาอย่าให้ฝนตกลงมาเสียก่อน มิเช่นนั้นคงแย่นัก

เส้นทางไปบ้านผู้ใหญ่ ยามปกติเดินตามถนนทำใหม่เทด้วยคอนกรีต ในยุคที่ผู้คนไม่ค่อยเดินเท้ากัน จะโดยสารรถมอเตอร์ไซด์เป็นหลัก แต่ยามนี้ถนนมีแต่น้ำ ไม่เห็นรถสักคัน แคมบ้านของนางก็ปลุกห่างไกลจากเพื่อนบ้านเหมือนปลีกแยกออกมาต่างหาก ในยามปกตินี้ไม่ท่วมกันนานๆ จะมีใครผ่านมาสักคนอยู่แล้ว ที่ผ่านบ้างก็มีแต่ณครล้อย เพื่อนบ้านที่อยู่ใกล้กันที่สุด จะผ่านแวะทักทายพอให้คลายเหงา

ถ้าจะไปทางถนนซึ่งเป็นทางอ้อมต้องใช้เวลานาน ไปกลับอาจเลยเที่ยง ไม่ได้หลานทั้งสองอยู่กับตามลำพังนานเกินไป นางต้องใช้ทางลัดเดินตัดผ่านป่าสาकुซึ่งเป็นเส้นทางแต่เดิมก่อนจะมีถนน หญิงชราคุ้นเคยกับทางเส้นนี้ดี เพราะใช้เดินไปเก็บยอดผักกูดในป่าสาकुมาผัดกินอยู่ตลอด ป่าสาकुนี้ถือเป็นผืนสุดท้ายที่ยังไม่ถูกเจ้าของไร่ปรับที่ทำเป็นสวนยาง เจ้าของเป็นผู้มีอันจะกินอยู่ในเมือง ชาวบ้านจึงได้เข้าไปเก็บผักกูด ผักหนาม หากุ้งฝอย รวมถึงตัดใบต้นสาकुมาเย็บจากมุงหลังคาคอกเปิดคอกไก่ ทางอาจจะรกไปบ้างแต่ก็ยังเป็นทาง มีลำบากหน้อยก็ตรงกลางป่าต้นสาकुที่ต้องข้ามร่องน้ำตื้นๆ เท่านั้น

จากตอนที่คิดว่าคงไม่ยากเย็นอะไร ที่ไหนได้ตรงร่องน้ำกลางป่าสาकुเหมือนเป็นจุดถูกบีบให้มวนน้ำไหลรวมกันเป็นทางน้ำจึงเชี่ยวแรงจนน่ากลัว แต่มาถึงขั้นนี้หญิงชราไม่คิดจะเปลี่ยนใจกลับไปใช้ถนนทางอ้อมอีก จึงค่อยๆ พากายฝ่าข้ามไปให้ได้ ตัวเองก็อยู่กับน้ำมาตั้งแต่เด็ก ช่วงทำนาหน้าน้ำท่วมเคยออกไปล่องน้ำหาปลาทางเบ็ดอย่างที่ไม่เคยรู้สึกว่าเป็นศัตรูต่อชีวิต การเป็นอยู่ในทางกลับกันน้ำท่วมเหมือนญาติผู้ใหญ่ที่ปีหนึ่งมาเยี่ยมเยียนครั้งสองครั้งพอได้ตื่นตื่น มีปลาน้ำใหม่ตัวใหญ่ๆ ให้จับกินเหมือนเป็นของฝาก

ระดับน้ำที่ร่องน้ำสูงเกือบโคนขา แต่หากข้ามไปได้ พันป่าสาकुออกไปก็จะเป็นโคกเดินง่ายใช้เวลาไม่นานก็ถึงบ้านผู้ใหญ่แล้ว หญิงชราพยายามไล่เท้าเหยียบไต่ไปตามพื้นดินไต่หน้าเพื่อพาร่างฝ่าสายน้ำที่ทั้งเชี่ยวและลื่น บนเท้าก้อนเมฆครึ้มทะมึนค่อยๆ ลดต่ำลงมา ลมพัดแรงขึ้นตามลำดับ แม้เวลาแค่นี้ก็เหนื่อย แต่บรรยากาศรอบทิศเริ่มขมขมจมน้ำใจหาย

ประกายสายฟ้ากริดเฆแลเป็นแฟลลชีแสงเส้นยาว ได้ยินเสียงตอนแรกดัง แปล๊บๆๆ อืดใจต่อมา ปรู๊พี้ก็ประหนึ่งเกิดอาการเลื่อนลั่น อาจเพราะตกใจเสียงฟ้าผ่าแรงและดังจนน่ากลัว หรือเพราะเร็วแรงที่มีเหลือตั้งฟางเส้นสุดท้ายในวัยชราขาดผึง ดินที่รับร่างซึ่งเหยียบอยู่บนพื้นดินเหนียวที่ถูกสายน้ำแรงเชี่ยวไหลผ่าน ลื่นไถลอย่างเกินยับยั้งได้ ร่างหญิงชราไม่ต่างเสื้อผ้าร้ายชีรั้วที่ลอยตามน้ำ

ฟ้าโพรยเม็ดฝนขนาดเท่าก้อนน้ำตาลกระทบใบสาकुได้ยินเหมือนเสียงข้าวตอกแตก กลบสรรพสำเนียงต่างๆ ไปสิ้น ก่อนเสียวสัมปชัญญะสุดท้ายของหญิงชราจะดับลง นางเห็นภาพตัวเองอยู่ในทุ่งนาข้าวสีเขียวขจี กุ้ง ปลา ปู ร่ายรอบกาย กลิ่นใบกล้าหอมโชยเข้าจมูก ... มันหอมตราตรึงใจจนหญิงชราอยากหยุดความหอมนั้นไว้เป็นนิรันดร์.

*แม่เฒ่า ถิ่นใต้นครศรีฯ เรียกแม่ของแม่ว่า แม่เฒ่า